

УДК 81.33:002

Д.О. Брусило, І.В. Гладких, Н.В. Лупітько

ЛІНГВІСТИЧНІ РЕСУРСИ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ У ПРОЦЕСІ НАПИСАННЯ ТА ОФОРМЛЕННІ НАУКОВИХ РОБІТ

У статті розглядається науковий потенціал мережевих лінгвістичних ресурсів, що забезпечують оперативне отримання інформації й даних, необхідних при підготовці наукових робіт.

Ключові слова: мережеві лінгвістичні ресурси, термінологічні бази даних, вилучення інформації, вилучення та переклад термінів.

Метою цієї статті є виявлення особливостей різних форм лінгвістичних ресурсів, що існують у мережі Інтернет для удосконалення мовознавства, яке необхідне під час підготовки наукових робіт.

Грамотність – необхідна професійна якість науковця. Адже документи важливо не тільки правильно оформити, але і скласти без помилок. Однак, при роботі з текстом навіть науковцю не обійтися без цілої бібліотеки словників – орфографічних, тлумачних, морфологічних, термінологічних і т. п. До того ж, у друкованих виданнях часто не знаходять відбиток останні зміни в мові. Найефективніший засіб відстеження останніх змін у стилістичних ребусах – Інтернет.

Під мережевими ресурсами заведено розуміти будь-які дані, до яких можна отримати доступ при підключенні до системи Інтернет. Мережеві ресурси можуть за різними критеріями об'єднуватися в інформаційні сегменти, які і є основою для підтримки й супроводу професійних освітніх просторів, формуючи високотехнологічне освітнє середовище. Мережеві ресурси становлять собою різноманітну й доступну інформацію. Основною проблемою при формуванні інформаційного сегменту в ході вирішення завдань дослідження є вибір тих ресурсів, інформацією яких можна користуватися з повною довірою [1].

Орфографія онлайн

Засобами перевірки орфографії оснащені всі сучасні текстові редактори. Але перевірити текст на наявність помилок можна й за допомогою спеціальних онлайн сервісів.

На сайті <http://prolingoffice.com> «Proling Office» розробника систем перекладу з російської на українську мову доступна можливість онлайн перевірки орфографії в текстах російською та українською мовами (рис. 1).

Сервіс виявляє неправильно написані слова і пропонує користувачеві варіанти виправлень. Він також вмє підбирати синоніми [2].

© Брусило Д.О., Гладких І.В., Лупітько Н.В. 2019

Досить зручний орфографічний коректор OnlineCorrector розташований за адресою <http://onlinecorrector.com.ua> (рис. 2) автоматично шукає і виправляє помилки в текстах українською мовою.

Для того, щоб почати користуватися ресурсом потрібно завантажити доповнення OnlineCorrector для служби Google Документи.

Які помилки автоматично виправляє OnlineCorrector?

- Типографіку: OnlineCorrector видаляє зайві пробіли, додає нерозривні пробіли (наприклад, в ініціалах: О. П. Потебня, у скороченнях: м. Київ, 10 см), виправляє, де треба, символи дефіса на тире, уніфікує символ апострофа й різні види лапок.

- Чергування: OnlineCorrector виправляє чергування сполучників і/й, прийменників з/із/зі/зо, прийменників у/в, а також відповідних префіксів у деяких словах, що є характерною рисою мелодики української мови.

- Поширені помилки: OnlineCorrector редагує численні типові помилки, що трапляються в написанні слів (будь-ласка → будь ласка), виникають через вплив інших мов (наприклад, до сьогоднішнього дня → до сьогодні), а також після автоматичного перекладу (10 тис. Тонн → 10 тис. тонн).

Які помилки знаходить і коментує OnlineCorrector?

- Імовірні граматичні помилки: Порівняння закінчень сусідніх слів дозволяє знайти випадки, де, можливо, порушуються правила узгодження і керування (наприклад, цій великої угоди → цієї великої угоди, підконтрольний Україні → підконтрольний Україні тощо).

- Імовірні пунктуаційні помилки: Часто трапляються випадки, коли в тексті пропущено коми, наприклад, для виділення вставних слів (Мабуть він помилився...), відокремлення частин складного речення (Дощить але світить сонце) тощо.

- Імовірні лексичні і стилістичні помилки: помилки у слововживанні виникають і під впливом інших мов (у більшості випадків це так), і від зловживання невластивими живій мові канцеляризмами (робити відрахування), і після автоматичного перекладу (У компанії іде збори) [3].

Українською – без помилок

В українському секторі Інтернету існує безліч мовних сайтів, де можна дізнатися про правильність вживання слів, а також скористатися онлайн словниками [1].

Один із кращих ресурсів, який присвячений українській мові, – портал <http://mova.info> (рис. 3). Його автори – вчені та викладачі Інституту філології Київського національного університету ім. Тараса Шевченка.

Універсальний ресурс mova.info буде корисний усім, хто використовує українську мову в роботі або спілкується нею. Представлені тут онлайн перекладачі (з російської на українську й навпаки) здатні обробляти фрагменти тексту до трьох тисяч символів. Зібрана багата колекція інтерактивних словників, серед яких тлумачні, термінологічні, частотні, полімовні (українсько-італійський, російсько-українсько-англійсько-німецький) і т. п. Також є електронна версія лінгвістичної енциклопедії.

Окремої згадки заслугоує словник виправлень суржику. Це довідкове видання сформоване на основі найбільш поширених нині речових помилок, у якому навіть вказані їх джерела. Серед останніх – радіостанції й деякі авторитетні друковані видання. Словник виправлень суржику дозволить підвищити культуру мови та зробити літературну мову нормою.

РЕЙКОВИЙ РУХОМИЙ СКЛАД

Одним з найцікавіших розділів сайту nova.info є електронний підручник сучасної української мови. Поряд із теоретичним матеріалом він містить лінгвістичні ігри та тести, за допомогою яких можна визначити свій рівень знання мови.

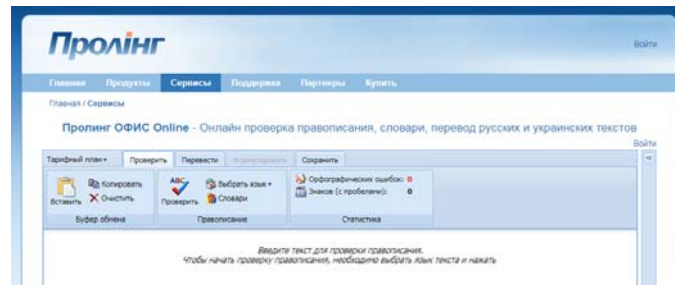

Рис.1. Домашня сторінка пакету лінгвістичних програм «Пролінг»

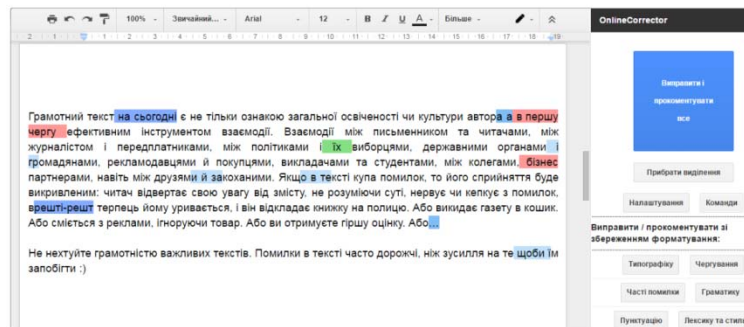

Рис.2. Домашня сторінка ресурсу onlinecorrector.com.ua

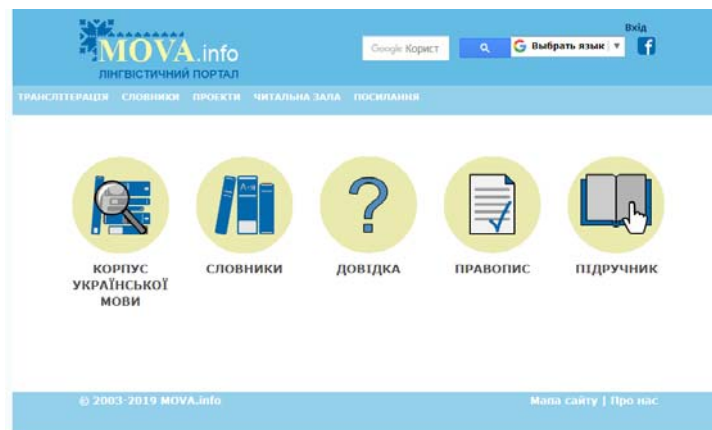

Рис.3. Домашня сторінка ресурсу nova.info

РЕЙКОВИЙ РУХОМИЙ СКЛАД

Якщо є необхідність писати транслітом, стане в нагоді сервіс транслітерації українського тексту латиницею.

Родзинка сайту – єдина в Уанеті віртуальна довідкова служба української мови, де можна оперативно отримати консультацію фахівця-філолога: про особливості слововживання, нюансах правопису і т. п. У пошуках істини можна скористатися також архівом питань та відповідей.

У розділі «Культура мовлення» опубліковані науково-популярні статті з різних проблемних питань мови, таких як слововживання, теорія перекладу, відмінювання слів, вживання великої та малої букв і т. п. [4].

Портал <http://www.novamova.com.ua> «Нова мова» адресований широкій аудиторії: журналістам, вчителям, службовцям, науковцям, студентам, абітурієнтам та школярам. Він виконує одночасно інформаційну й освітню функції. На сайті публікуються мовні новини в Україні та світі, рецензії на нові видання з філології, статті про мову, аналізуються основні тенденції розвитку мовної ситуації в країні, наводяться відповідні факти та статистика. В рамках проекту працюють словники-перекладачі для української, російської, англійської, німецької, польської та білоруської мови; проводиться низка майстер-класів з української мови; діє довідкове бюро [5].

Про те, як правильно будувати речення українською мовою, розповідається в довіднику <https://ukr-mova.in.ua/> «Мова – ДНК нації». Тут наведені приклади неправильного перекладу деяких російських ідіом і кліше, надано рекомендації щодо їх належної інтерпретації. Опубліковані на сайті довідкові матеріали допоможуть правильно скласти речення, написати статтю, підготувати доповідь. «Мова – ДНК нації» – це освітній проект для тих, хто хоче вдосконалити свої знання української мови [6].

Усі ресурси високотехнологічного освітнього середовища можна розділити на інформаційні, технологічні (програмні) і технічні. Такий поділ ресурсів на види не залежить ні від типу користувачів, ні від їх приналежності до гуманітарної або природничо-наукової сфери освіти та науки, не залежить і від конкретних завдань, що вирішуються в рамках дослідницьких проектів.

Предметна орієнтованість інформаційних ресурсів визначає доцільність їх ієрархізації, тобто виділення термінологічних (базових) вузлів і вузлів високого рівня (універсальних). Водночас термінологічні вузли (термінологічні бази або корпуси текстів) повинні відповідати реалізованим вузьким сферам напрямку наукової роботи і релевантним саме для конкретного типу діяльності. При цьому «вузькість» має визначатися науковою специфікою [7].

Стандарти

Як відомо, вагома роль у професійному оформленні науково - технічної роботи належить стандартам.

Актуальність яких підтверджена на офіційних сайтах:

1. <http://uas.org.ua/ua/natsionalniy-fond-normativnih-dokumentiv/katalognormativnih-dokumentiv-2/> (ДП «УкрНДНЦ») Державне підприємство «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості»;

2. http://csm.kiev.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2363&Itemid=132&lang=uk (ДП «Укрметтестстандарт») Державне підприємство «Укрметтестстандарт»;

РЕЙКОВИЙ РУХОМИЙ СКЛАД

---

3. <http://www.leonorm.lviv.ua/> Леонорм-інформ.
Серед найважливіших із них варто зазначити такі:
  1. ДСТУ 3017:2015. Інформація та документація. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять.
  2. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. (ГОСТ 7.1—2003, ІДТ). Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання.
  3. ДСТУ ГОСТ 7.80:2007. (ГОСТ 7.80—2000, ІДТ). Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Заголовок. Загальні вимоги та правила складання.
  4. ДСТУ 4861:2007. Інформація та документація. Видання. Вихідні відомості.
  5. ДСТУ 7093:2009. (ГОСТ 7.11—2004 (ИСО 832:1994), МОД; ISO 832:1994, МОД). Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Скорочення слів і словосполук, поданих іноземними європейськими мовами.
  6. ДСТУ 3008:2015. Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання.
  7. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання.
  8. ДСТУ 7157:2010. Інформація та документація. Електронні видання. Основні види та вихідні відомості.

Висновок

Таким чином, можна стверджувати, що мережеві лінгвістичні ресурси являють собою важливий дослідний, освітній і методичний ресурс, використання якого має бути невід'ємною умовою при підготовці у написанні наукових робіт.

Але, Інтернет як глобальне середовище лінгвістичної інформації, поки ще не цілком освоєне користувачами. Мережа Інтернет комунікацій є новою і недостатньо вивченою формою у мовознавстві. Тому тема дослідження особливостей використання лінгвістичних ресурсів в мережі Інтернет є актуальною та перспективною.

ЛІТЕРАТУРА

1. Баловсяк, Н. Лингвистические ресурсы Интернета // Н. Баловсяк / Секретарь-референт (Электронный офис). - №01 (50). - 2007. – С. 54-57.
2. Proling Office. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу. <http://prolingoffice.com/>
3. OnlineCorrector. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу. <http://onlinecorrector.com.ua/>
4. MOVA.info. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу. <http://mova.info>
5. «Нова мова». - [Електронний ресурс]. - Режим доступу. <http://www.novamova.com.ua>
6. «Мова – ДНК нації». - [Електронний ресурс]. - Режим доступу. <https://ukr-mova.in.ua/>
7. Беляева, Л. Н. Сетевые лингвистические ресурсы в подготовке филолога // Л.Н. Беляева / Российский государственный педагогический университет им. А.И. Герцена. – Санкт-Петербург. – С. 36-48.